

door een Japanse onderzeeboot werd getorpedeerd, en de 'K 17' liep zo goed als zeker op een Japanse mijn. De 'O 20', die met moeite had kunnen ontkomen aan de dieptebommen van twee Japanse torpedobootjagers, werd, toen hij in de nacht, bovenwater varende, trachtte te ontkomen, toch ontdekt (vermoedelijk doordat de Japanners gassen hadden geroken die uit een gescheurde afvoerbuis ontsnapten) en werd na een kort zeegevecht door de commandant tot zinken gebracht. Met de zwemvesten aan kwamen de officieren en de bemanning in het water terecht. Daarna wierp de aanvallende Japanse torpedobootjager nog dieptebommen af – de commandant en zes bemanningsleden verdronken, de overige opvarenden die elkaar moed hadden ingesproken (op een gegeven moment hadden zij onder leiding van een luitenant-ter-zee het Wilhelmus gezongen), werden de volgende dag door een tweede Japanse torpedobootjager opgepikt; daar werden zij aan boord goed behandeld. En de onderzeeboten leden nog een verlies: de 'K 13', in Singapore liggend, werd zwaar beschadigd door een explosie van de batterijen.¹

Dit waren ernstige verliezen: van de tien in december ingezette onderzeeboten waren er vijf uitgeschakeld.

Daar stond tegenover dat zij hunnerzijds de vijand schade hadden berokkend – trouwens, voor de bommenwerpers van de Militaire Luchtvaart en de vliegboten van de MLD gold hetzelfde. Die Nederlandse strijdkrachten hadden in totaal in de maand december drie Japanse oorlogsbodems (twee torpedobootjagers en één mijnenveger), negen transportschepen, twee tankers en een landingsvaartuig uitgeschakeld en acht Japanse vliegboten zwaar beschadigd. Voor de Japanners betekenden deze verliezen weinig, maar zij werden in een periode waarin de Britten en Amerikanen niet van overeenkomstige successen konden berichten (de van de Baai van Manila uit ingezette Amerikaanse onderzeeboten hadden met geen van hun aanvallen succes, meestal doordat hun torpedo's slecht functioneerden), door de publieke opinie niet alleen in Indië maar in alle landen der bondgenoten met vreugde begroet. Doordat de meeste successen door de strijdkrachten van de marine waren behaald, gingen verscheidene Amerikaanse dagbladen er toe over, de Nederlandse commandant-Zeemacht aan te duiden als '*ship-a-day* Helfrich'.

★

¹ De boot kon op eigen kracht naar Soerabaja varen om daar hersteld te worden.